

SPIS TREŚCI

Prolog brata i magistra Adama z Anglii	13
Wstęp Wilhelma Ockhama	16

KSIĘGA I

1. Ogólne wiadomości o terminie	19
2. Potrójne ujęcie terminu	22
3. Stosunki przyporządkowania zachodzące między terminami wypowiedzianymi a myślowymi	24
4. Termin kategorematyczny i synkategorematyczny	28
5. Konkretnie i abstrakcyjne terminy niesynonimiczne	30
6. Synonimiczne terminy abstrakcyjne i konkretne	33
7. Prawda o terminach konkretnych i abstrakcyjnych	38
8. Trzeci rodzaj nazw konkretnych i abstrakcyjnych	46
9. Czwarty rodzaj nazw konkretnych i abstrakcyjnych	51
10. Nazwy współznaczące i absolutne	52
11. Nazwy pierwszej i drugiej impozycji	55
12. Intencja pierwsza i druga	59
13. Nazwy jednoznaczne i wieloznaczne	62
14. Powszechnik	65
15. Powszechnik nie jest rzeczą istniejącą poza umysłem	68
16. Przeciwno poglądom Szkota o powszechnikach	73
17. Odpowiedzi na zarzuty wysunięte pod adresem twierdzeń, zawartych w rozdziale poprzednim	77
18. Ogólnie o pięciu powszechnikach	83
19. Jednostka	87
20. Rodzaj	89
21. Gatunek	92

Spis treści

22. Porównanie rodzaju do gatunku	94
23. Różnica	97
24. Cecha właściwa	103
25. Przypadłości	105
26. O definicji	109
27. Opis	115
28. Definicja opisowa	117
29. Termin definiowany.	117
30. Podmiot	118
31. Orzeczenie	120
32. Tkwienie itd. w podmiocie	121
33. Oznaczanie	123
34. Podział	125
35. Całość	127
36. Przeciwnieństwa	128
37. Właściwość bierna	135
38. Byt	137
39. Jedność	140
40. Orzecznik	143
41. Podziały orzeczników	147
42. Substancja	152
43. Właściwości substancji	158
44. O ilości – przeciwko autorom nowożytnym	169
45. Zarzuty przeciwko powyższej opinii	176
46. Desygnaty wyrażenia rodzajowego „ilość”	184
47. Cechy właściwe ilości	189
48. Ilość zgodnie z opinią powszechnie przyjmowaną	192
49. Relacja według opinii Arystotelesa	194
50. Racje przemawiające za tym stanowiskiem	200
51. Zarzuty przeciwko temu, co powiedziano wyżej	203
52. Co zawiera się w kategorii relacji	213
53. Właściwości terminów relatywnych	218
54. Relacja według opinii innych	221
55. O kategorii jakości	223
56. Jakość według poglądów innych autorów	227
57. Działanie	228
58. Bierność	232
59. Kiedy	233
60. Gdzie	236

Spis treści

61. Położenie	236
62. Stan	237
63. Zastępowanie – czym ono jest?	237
64. Podział zastępowania	239
65. Rozróżnienie zastępowania terminów	242
66. Zarzuty przeciw temu, co zostało powiedziane, oraz ich rozwiązanie	244
67. O zastępowaniu materialnym.	251
68. Zastępowanie zwykłe	252
69. O zastępowaniu osobowym	253
70. Podział zastępowania osobowego	254
71. Rodzaje zastępowania osobowego	258
73. Zastępowanie wyłącznie nieokreślone	260
74. Zastępowanie nieokreślone i dystrybutywne	262
76. O zastępowaniu terminów relatywnych	263
77. Zastępowanie niewłaściwe	264

KSIĘGA II

1. Podział zdań	267
2. Zdania jednostkowe	277
3. Zdania nieokreślone i szczegółowe	282
4. Zdania ogólne	286
5. Znaki rozdzielcze „każdy z dwu” i „żaden z dwu”	296
6. O znaku „cały”	297
7. Zdania dotyczące przeszłości i przyszłości	299
8. Zdanie, w którym jeden z terminów skrajnych jest wyrażeniem nie wprost.	302
9. Zdania modalne w sensie złożenia	303
10. Zdania modalne w sensie rozdzielczym	306
11. Zdania równoważne zdaniom hipotetycznym	308
12. Zdania, w których występują terminy prywatywne oraz nieskończone	311
13. Zdania z terminami prywatywnymi, nie równoważnymi terminom nieskończonym	313
14. Zdania, w których występują terminy fikcyjne	314
15. Zdania kategoriyczne, w których występuje zaimek „który”	316
16. Zdania zdwojone	317
17. Zdania wyłączające	323

Spis treści

18. Zdania stwierdzające wyjątek	334
19. Zdania, w których występują określenia: „zaczyna”, „przestaje”	338
20. Zdania, w których występuje określenie: „staje się”	340
21. Odwracanie zdań oznajmujących czasu teraźniejszego	340
22. Odwracanie zdań dotyczących przeszłości i przyszłości	345
23. Odwracanie zdań wyłączających, zdwojonych itd.	348
24. Odwracanie zdań modalnych. Najpierw o zdaniach koniecznych	351
25. Odwracanie zdań możliwych.	354
26. Odwracanie zdań niemożliwych.	356
27. Odwracanie zdań względnych	358
28. Odwracanie zdań względnych ze względu na przeciwstawne jakości	363
29. Odwracanie zdań modalnych, nie przez wszystkich uznawanych za modalne	365
30. Zdania hipotetyczne	368
31. Zdania warunkowe	369
32. Zdania łączne lub koniunkcyjne	370
33. Zdania rozłączne lub dysjunkcyjne	372
34. Zdania przyczynowe	373
35. Zdanie czasowe	375
36. Zdanie miejscowe	376
37. Uwagi odnoszące się do zdań hipotetycznych	377

KSIĘGA III

Część pierwsza

1. Podział sylogizmów	379
2. Niektóre uwagi wstępne	382
3. Sylogizmy pierwszej figury	384
4. Dowód na to, co powiedziano wyżej	387
5. W jakich przypadkach sylogizm nie jest rządzony zasadą orzekania o wszystkim lub o niczym	391
6. Wystarczalność trybów figury pierwszej	395
7. Kiedy forma ta nie obowiązuje	397
8. Przesłanka większa w figurze pierwszej może być zdaniem jednostkowym	399
9. Sylogizmy pierwszej figury, składające się ze zdań użytych w formie nie wprost	400

Spis treści

10. Sylogizmy drugiej figury	402
11. Sprowadzanie sylogizmów figury drugiej do pierwszej	407
12. Sylogizmy złożone ze zdań nie wprost w drugiej figurze	410
13. Kiedy w drugiej figurze można wnioskować z samych zdań twierdzących	411
14. Sylogizmy o zdaniach oznajmujących w trzeciej figurze	413
15. Sylogizmy trzeciej figury ze zdaniem z terminami nie wprost	416
16. Sylogizm wyjaśniający	418
17. Sylogizmy pierwszej figury składające się ze zdań dotyczących przeszłości	420
18. Sylogizmy drugiej figury składające się ze zdań dotyczących przeszłości i przyszłości	422
19. Sylogizmy trzeciej figury składające się ze zdań w czasie przeszłym i przyszłym	423
20. Sylogizmy złożone ze zdań koniecznych pierwszej figury	426
21. Sylogizm jednolity, złożony ze zdań koniecznych w figurze drugiej	429
22. Sylogizm jednolity, złożony ze zdań koniecznych w trzeciej figurze	430
23. Sylogizmy składające się ze zdań możliwych w pierwszej figurze	432
24. Sylogizmy złożone ze zdań możliwych w drugiej figurze	436
25. Sylogizmy trzeciej figury składające się ze zdań możliwych	438
26. Sylogizmy jednolite, złożone ze zdań względnych w pierwszej figurze	441
27. Sylogizm jednolity, złożony ze zdań względnych w drugiej figurze	444
28. Sylogizmy jednolite, złożone ze zdań względnych w trzeciej figurze	444
29. Tworzenie sylogizmów ze zdań niemożliwych	448
30. O innych zdaniach modalnych, różnych od czterech typów omówionych wyżej	448
31. Sylogizmy pierwszej figury, złożone ze zdań koniecznych i oznajmujących	454
32. Sylogizmy złożone ze zdań koniecznych i oznajmujących w drugiej figurze	459
33. Sylogizmy mieszane, składające się ze zdań koniecznych i oznajmujących w trzeciej figurze	464

Spis treści

34. Sylogizmy mieszane, złożone ze zdań oznajmujących i możliwych w figurze pierwszej	467
35. Sylogizmy mieszane, złożone ze zdań oznajmujących i możliwych w drugiej figurze	469
36. Sylogizmy złożone ze zdań oznajmujących i zdań możliwych w trzeciej figurze	470
37. Sylogizmy złożone ze zdań względnych i oznajmujących. w pierwszej figurze.	472
38. Sylogizmy mieszane, złożone ze zdań oznajmujących i względnych w drugiej figurze	475
39. Sylogizmy mieszane, złożone ze zdań oznajmujących i względnych w trzeciej figurze	476
40. Sylogizmy mieszane, złożone ze zdań oznajmujących i niemożliwych	477
41. Sylogizmy mieszane, złożone ze zdań oznajmujących i innych zdań modalnych w pierwszej figurze	478
42. O tym samym w figurze drugiej.	482
65. Sylogizmy złożone ze zdań zdwojonych	483
66. Sylogizmy złożone ze zdań wyłączających	486
67. Sylogizmy złożone ze zdań oznaczających wyjątek	487
68. Sylogizmy hipotetyczne	488

Część trzecia

1. Różne rodzaje konsekwencji	489
2. Reguły, na których opiera się konsekwencja twierdząca, wnioskując od jednego terminu rozłożonego na drugi termin rozłożony	492
3. O regułach, na podstawie których wnioskujemy z jednego terminu rozłożonego twierdzącego drugi termin rozłożony, odnośnie do pewnych tylko, ale nie wszystkich orzeczników	495
4. Reguły, na podstawie których wnioskuje się z jednego terminu zanegowanego na drugi zanegowany w stosunku do tego samego orzecznika	496
5. Gdy z terminu zanegowanego wnioskuje się inny termin zanegowany, ale nie odnośnie do każdego orzeczenia	495
7. Konsekwencje opierające się na elementach zewnętrznych	497
8. Reguły, przy pomocy których wyprowadzamy zdania przeczące.	498
9. Konsekwencje, w których ze zdania twierdzącego wyprowadza się zdanie przeczące lub odwrotnie.	499

Spis treści

10. O konsekwencjach złożonych ze zdań modalnych	501
11. O sposobie wnioskowania ze zdania modalnego na odpowiadające mu zdanie oznajmujące w odniesieniu do wszelkich rodzajów modalności	503
12. O wzajemnym wynikaniu lub nie-wynikaniu zdań modalnych .	505
13. Stosunki zachodzące pomiędzy określeniami modalnymi . . .	507
14. Równoważność zdań modalnych	508
15. Ogólne reguły konsekwencji	510
Przypisy	515